

INFORMAČNÍ INSTITUT

ZPRÁVA O LEGISLATIVĚ K OBNOVITELNÝM ZDROJŮM

Níže uvedená zpráva, vyplývající z právního rozboru¹, konstatuje závažný fakt, že po celou dobu platnosti zákona o obnovitelných zdrojích, distribuční společnosti účtují koncovým zákazníkům poplatky jako příspěvek za obnovitelné zdroje (OZE) bez opory v zákoně. Reálně tak hrozí nebezpečí jak individuálních, tak spotřebitelských žalob na vrácení poplatků za OZE.

Nejprve je analyzována legislativa v oblasti energetiky, zejména pak ustanovení, ve kterém se stanovuje cena za příspěvek, které distribuční společnosti účtují všem zákazníkům, na krytí vícenákladů spojených s podporou elektřiny z obnovitelných zdrojů. Z této analýzy pak vyplývá, že cenová rozhodnutí, které vydal Energetický regulační úřad (ERÚ) jsou v rozporu se zákonem. Ten určuje naprosto opačný postup, čímž je v rozporu se zákonem i vyhláška ERÚ, kterou si Úřad tuto pravomoc vymezil. Následně je zdůrazněno, že chce-li ERÚ postupovat podle platných zákonů, tak na rok 2011 nevydává nové

HLAVNÍ BODY

- Distribuční společnosti účtují koncovým zákazníkům poplatky jako příspěvek na obnovitelné zdroje bez opory v zákoně, což od roku 2004 dělá 22.5-24.5 miliard korun.
- ERÚ vydává cenová rozhodnutí na krytí vícenákladů (poplatky) spojených s podporou elektřiny z obnovitelných zdrojů aniž by k tomu měl zákonem danou pravomoc.
- ERÚ si vlastní vyhláškou tuto pravomoc nezákonně přivlastnil.
- Hrozí žaloby na navrácení poplatku zpětně za 3 roky v úhrnné výši 14-16 miliard korun.
- Chce-li ERÚ postupovat podle zákona, nevydává na rok 2011 nové cenové rozhodnutí a změni vyhlášku, kterou si tuto pravomoc udělil, čímž současně, oproti předpokladu, dojde ke snížení cen el. energie na rok 2011.

¹ INFORMAČNÍ INSTITUT. 2010. „Právní rozbor příspěvků na OZE“. <www.informacniinstitut.cz>

INFORMAČNÍ INSTITUT

---

cenové rozhodnutí na krytí vícenákladů z OZE a změni vyhlášku, kterou si tuto pravomoc vymezuje. Výsledkem by bylo dokonce snížení cen elektrické energie na rok 2011. V případě, že by ERÚ takto nepostupoval, právo zasáhnout má poté již pouze Ústavní soud.

Legislativou, kterou se tato analýza zabývá je zejména Energetický zákon, Zákon o podpoře obnovitelných zdrojů, Cenové rozhodnutí ERÚ a Vyhláška ERÚ.

Současné době je platné cenové rozhodnutí², které ERÚ vydal v roce 2009 na rok 2010, a kterým určuje cenu na krytí vícenákladů spojených s podporou elektřiny z obnovitelných zdrojů, kombinované výroby elektřiny a tepla a druhotných zdrojů. V tomto cenovém rozhodnutí se odkazuje na ustanovení energetického zákona³, které říká: že „Energetický regulační úřad [...] stanoví příspěvky k ceně elektřiny z druhotných energetických zdrojů a kombinované výroby elektřiny a tepla.“ Nikde se zde ale nehovoří, že by ERÚ mohl, nebo dokonce měl určovat příspěvky k ceně elektřiny z obnovitelných zdrojů.

Zmíněné ustanovení hovoří pouze o druhotných energetických zdrojích a kombinované výroby elektřiny a tepla. Energetický zákon přitom stanovuje⁴, že pro účely tohoto zákona se rozumí: „druhotným energetickým zdrojem využitelný energetický zdroj, jehož energetický potenciál vzniká jako vedlejší produkt při přeměně a konečné spotřebě energie, při uvolňování z bituminozních hornin nebo při energetickém využívání nebo odstraňování odpadů a náhradních paliv vyrobených na bázi odpadů nebo při jiné hospodářské činnosti“, a „kombinovanou výrobou elektřiny a tepla“ se rozumí „přeměna primární energie na energii elektrickou a užitečné teplo ve společném současně probíhajícím procesu v jednom výrobním zařízení“, což se jinými slovy také nazývá

---

² Cenové rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. 7/2009 ze dne 25. listopadu 2009, kterým se stanovují ceny elektřiny a souvisejících služeb.

³ § 17 odst. 9 zákona č. 458/2000 Sb. o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon) ve znění pozdějších předpisů.

⁴ § 2 zákona č. 458/2000 Sb. o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon) ve znění pozdějších předpisů.

INFORMAČNÍ INSTITUT

---

kogenerace. Druhotné energetické zdroje a kombinované výroby elektřiny a tepla tedy nemají s OZE nic společného. OZE se totiž řadí do tzv. primárních energetických zdrojů⁵.

V ustanovení Energetického zákona, na které se ERÚ při určování příspěvků odkazuje, ale ani nikde jinde v tomto zákoně, se nehovoří o určování příspěvku za obnovitelné zdroje. Ba dokonce naopak, Zákon o podpoře obnovitelných zdrojů⁶ doslova říká že: „provozovatelé regionálních distribučních soustav a provozovatel přenosové soustavy jsou povinni vykupovat veškerou elektřinu z obnovitelných zdrojů, na kterou se vztahuje podpora [...]. Součástí této povinnosti je i převzetí odpovědnosti za odchylku podle zvláštního právního předpisu.“ Zde je důležité podotknout, že odchylkou se rozumí něco jiného, než vícenáklady či příspěvky. Energetický zákon stanovuje⁷, že odchylkou se rozumí: „součet rozdílů skutečných a sjednaných dodávek nebo odběrů elektřiny v daném časovém úseku“. Jinými slovy se jedná o ztráty ve vedení.

Jediný právní předpis, který upravuje cenu krytí vícenákladů na podporu obnovitelných zdrojů je vyhláška ERÚ⁸, kterou si Úřad tuto pravomoc vymezuje, a která říká: že „Úřad reguluje cenu na krytí vícenákladů spojených s podporou výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů, kombinované výroby elektřiny a tepla a druhotných energetických zdrojů [...].“

Tato vyhláška ovšem nemá oporu v zákoně, jelikož Zákon o obnovitelných zdrojích, jak již bylo uvedeno výše říká, že elektřinu vyrobenou z obnovitelných zdrojů mají povinnost vykupovat distribuční společnosti a ERÚ může určovat cenu na krytí vícenákladů pouze u druhotných energetických zdrojů a z kombinované výroby elektřiny a tepla. ERÚ tedy nemůže vyhláškou stanovovat úkon, ke kterému mu za prvé zákon

---

⁵ MPO. 2005. „Primární energetické zdroje“

[<download.mpo.cz/get/29802/32430/345314/priloha001.pdf >](http://download.mpo.cz/get/29802/32430/345314/priloha001.pdf)

⁶ § 4 ods. 4 zákona č. 180/2005 Sb. o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů) ve znění pozdějších předpisů.

⁷ § 2 zákona č. 458/2000 Sb. o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon) ve znění pozdějších předpisů.

⁸ § 2 odst. 7 vyhlášky ERÚ č. 140/2009 Sb. ve znění vyhlášky ERÚ č. 264/2010 Sb. o způsobu regulace cen v energetických odvětvích a postupech pro regulaci cen.

INFORMAČNÍ INSTITUT

---

nedává pravomoc, a za druhé, stanovovat opačný postup, než je zákony v této oblasti doslovně vymezen. Z výše uvedeného dále vyplývá, že cenová rozhodnutí ERÚ určující cenu na krytí vícenákladů spojených s podporou elektřiny z obnovitelných zdrojů, kombinované výroby elektřiny a tepla a druhotných zdrojů nemají oporu v zákoně a nemůže se tedy ani opírat o vyhlášku, která je s daným zákonem v přímém rozporu.

Distribuční společnosti tak účtovaly konečným zákazníkům poplatky jako příspěvek za obnovitelné zdroje bez opory v zákoně. V celkovém souhrnu se tak od roku 2004 do 2010 jedná o 22.5-24.5 miliard korun⁹.

Z daného stavu vyplývá reálná hrozba individuálních a spotřebitelských žalob na vrácení poplatků za OZE od distributorů. Ačkoli vyhláška je součástí českého právního řádu, soudy hledí na znění zákona a to je v této souvislosti, jak již bylo uvedeno výše, zcela nekompromisní. Vzhledem k 3 leté promlčecí lhůtě, mohou čeští spotřebitelé požadovat navrácení poplatků v celkové výši 14 až 16 miliard korun.

Další otázkou je také vypořádání ceny na krytí vícenákladů na rok 2011, které chce ERÚ určit ve výši 547 Kč/MWh. Bude-li ERÚ chtít postupovat podle platné legislativy, na rok 2011 nevydá nové cenové rozhodnutí na krytí vícenákladů spojených s podporou elektřiny z obnovitelných zdrojů a změní vyhlášku, kterou si mimo rámec zákona k tomuto úkonu vymezil pravomoc.

Důsledkem tohoto kroku bude i snížení cen elektrické energie, jelikož současné cenové rozhodnutí určuje příspěvek na rok 2010 ve výši 166 Kč/MWh¹⁰. O tuto částku by se tak snížila cena elektřiny koncovým zákazníkům.

V případě, že by ERÚ – a to z jakýchkoli důvodů – takto nepostupoval, k zrušení vyhlášky má jinak oprávnění pouze Ústavní soud. Na ten se může obrátit skupina 41

---

⁹ V průběhu let 2004-2010 činily celkové roční vícenáklady na OZE 1 785 093; 2 017 626; 1 958 367; 2 659 316; 3 203 392; 3 086 261 a 7 763 879 (CZEPHO na rok 2010 odhaduje 9 960 000) tisíc korun.

¹⁰ Odst. 5 cenového rozhodnutí ERÚ č. 7/2009, kterým se stanovují ceny elektřiny a souvisejících služeb.

INFORMAČNÍ INSTITUT

---

poslanců nebo 17 senátorů, či soud, který by projednával případné žaloby na vrácení příspěvku.

Jak prokázala legislativní analýza v oblasti energetiky obsažena v této zprávě se zaměřením na problematiku obnovitelných zdrojů, distribuční společnosti účtovaly od roku 2004 nezákonně příspěvky na krytí vícenákladů spojených s podporou OZE koncovým zákazníkům. ERÚ vydává cenová rozhodnutí na krytí těchto vícenákladů aniž by k tomu měl zákonem vymezenou pravomoc, přičemž si ji v rozporu se zákonem přivlastnil vlastní vyhláškou. Úhrnem tato částka včetně roku 2010 činí 22.5-24.5 miliard korun, přičemž koncoví zákazníci mohou nárokovat po distribučních společnostech za 3 roky zpětně až 14-16 miliard korun. Chce-li ERÚ dále postupovat podle zákona, nevydá na rok 2011 nové cenové rozhodnutí na krytí vícenákladů z OZE a změnou své vlastní vyhlášky se zbaví své nezákonné pravomoci tyto příspěvky určovat. Při takovém postupu by došlo i ke snížení cen el. energie na rok 2011. V opačném případě by rozhodnutí ERÚ musel zrušit jedině Ústavní soud.

Vypracoval
INFORMAČNÍ INSTITUT
15.3.2012